

Arvīds Barševskis: «Daugavpils Universitātes absolventi veicina Latgales attīstību»

Ar vīds Barševskis kopā ar pasaulslaveno Mursijas Universitātes (Spānija) karabidologu (skrejvaboļu pētnieku) profesoru Hosē Serano (Jose Serrano).

Mēs daudzus gadus runājam par to, ka gan valstij, gan sabiedrībai ir jāmaina sava retorika, ka izglītībā viss ir slikti, ka skolotājs ir atbildīgs par visu – bērna uzvedību (viņi bieži vien zina tiesības, bet nezina pienākumus), neizpildītajiem mājasdarbiem utt. Un vienlaikus skolotājam jādebatē ar vecākiem, kas ir vai nav pareizi.

« Mēs neesam novērtējuši skolotāja darbu izglītotas sabiedrības veidošanā, piemēram, visus šos gadus skolotājs ir "badi-nāts" ar zemo darba samaksu, turklāt ar neskaitāmajām reformām tiek pārbaudīta viņa izturība. Un tad mēs brīnāmies, ka skolās pietrūkst skolotāju. Mums, sabiedrībai, jāciena skolotājs kā nozīmīgas nozares – izglītības – profesionālis, skolotāja ietekme uz izglītotu sabiedrību ir ļoti liela.

Es mācījos nelielā lauku skolā – Izvaltas vidusskolā, un šīs skolas skolotāji manī uzbūvēja tāds pamatus, uz kuriem varu stāvēt nešūpojoties visu dzīvi. Nepiekrītu apgalvojumam, ka mazajās lauku skolās ir sliktā izglītības kvalitāte. Mazajās skolās skolotājs katram skolēnam velta daudz vairāk uzmanības.

Dzirdētas diskusijas, ka Daugavpils Universitātē varētu noritēt studijas arī latgaliešu valodā, ka augstskola varētu sagatavot latgaliešu valodas un literatūras skolotājus...

« – Daugavpils Universitāte piedāvā apgūt latgaliešu valodu fakultatīvi, taču pēc universitātes beigšanas studenti nonāk darba tirgū, kur viņiem jāzina valsts valoda. Turklāt ne visi vēlēties studijas latgaliešu valodā. Tas, ka visādos veidos jāpopularizē latgaliskā kultūra un jāļauj mācīties valodu kā brīvas izvēles kursu, tas ir diskutējams jautājums. Es pats esmu pret kaut ko piespiedu kārtā. Ja būs pieprasījums pēc šādām studijām, vērtēsim, kā šo pieprasījumu izpildīt. Mūsdienā jaunieši mācās komunicēt angļu valodā, un tas ir normāli, tāpēc ka viņi ceļo, piedalās starptautiskos projektos, apmaiņas programmās. Daugavpils Universitātē var studēt zviedru un franču valodu, taču studējošo skaits šajās studiju programmās katru gadu samazinās.

Vēlos pastāstīt, ka ļoti pieprasīta ir Daugavpils Universitātes krievu valodas apmācība ārzemniekiem, un lielākais apmācāmo īpatsvars ir ASV vadošo augstskolu jaunieši, tāpat krievu valodu mācās arī daudzu Eiropas Savienības universitāšu studenti. Viņi studijas izvēlas tāpēc, ka tāda ir ģeopolitiskā situācija un ka te, pierobežā, ir droša studiju vide. Šīs apmācības ir viens no veiksmīgiem Daugavpils eksporta piedāvājumiem.

« Kas vēl sekmē Daugavpils Universitātes izaugsmi?

– Daugavpils Universitāte ir kļuvusi par biedru vienā no Eiropas universitāšu aliansēm. Iestarpināšu, ka tādas universitāšu alianses ir pavisam 64, un katrā aliansē apvienojušās deviņas – desmit augstskolas kopīga mērķa sasniegšanai. Daugavpils Universitāte kopā ar deviņām Eiropas universitātēm veidos Eiropas atvērto universitāti. Proti, mums būs kopīgas atvērtas studiju programmas, kuras varēs apgūt studenti no visas pasaules, un šajās programmās strādās šo universitāšu labākie pasniedzēji. Tas ir jauns izaicinājums Daugavpils Universitātei un vēl viens nozīmīgs piensums Latgales reģionam, tāpēc ka paralēli universitāšu sadarbībai attīstās arī ekonomiskās, kultūras un citas sadarbības. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Arvīds Barševskis: «Daugavpils Universitātes absolventi veicina Latgales attīstību» saturu atbild SIA «Vietējā»».

MAF
Mediju atbalsta fonds

Egita Terēze Jonāne

Augstākās izglītības loma uzsvēta Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskās izaugsmes un drošības stiprināšanas plānā 2025.–2027. gadam. Ar Daugavpils Universitātes rektoru Arvīdu Barševski sarunājās "Vietējā Latgales Avīze" par viņa vadītās augstskolas šī brīža piensumu un jaunajiem izaicinājumiem.

Daugavpils Universitātē ir pieaudzis studējošo skaits. Kāda ir panākuma atslēga?

– Šajā studiju gadā patiešām studentu skaits ir audzis diezgan strauji. Ja visus gadus tie bija vidēji 2000 studenti, tad šogad Daugavpils Universitāti kā savu *alma mater* ir izvēlējušies ap 3000 studējošo. Tā panākumu atslēga ir jauniešu vēlmē nebraukt projām un iegūt augstāko izglītību tepat Latgalē, nevis tālajā un dzīvošanai dārgajā Rīgā. Par Daugavpils Universitātes lietderīgumu liecina aptauja, kur 80 % absolventu atzīst, ka viņi pēc studijām neskrien uz ārzemēm vai Rīgu, bet gan paliek Latgalē. Jāiestarpina, ka no Rīgas uz Latgali un citiem reģioniem atnāk mazs procents speciālistu, tāpēc ka viņus nevilina zemais atalgojums, un, piekritīsiet, ka Latgales cilvēkos ir diezgan liels lokālais patriotisms, piederība savam dzimtajam mājām. Droši varu sacīt, ka arī ikdienā redzam to, ka Daugavpils Universitātes absolventi veicina Latgales attīstību.

Turklāt mūsu universitāte piedāvā plašu studiju programmu klāstu un aktivitātes ārpus studijām, kā arī lētas studentu viesnīcas, arī sabiedriskais transports Daugavpilī ir lētāks nekā galvaspilsētā.

Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs, ciemojoties Daugavpils Universitātē pagājušajā vasarā, ieteica mūsu studiju programmas sasaistīt ar Eiropai un Latvijai stratēģiski svarīgo Austrumu pierobežu. Šī ideja mums iepatikās, un sadarbībā ar Aizsardzības ministriju un Zemessardzi jau jaunajā studiju gadā piedāvāsim šim laikam aktuālu studiju programmu «Krīzes menedžeris».

Pieminētajā Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskās izaugsmes un drošības stiprināšanas plānā 2025.–2027. gadam runāts arī par mūžizglītību. Vai Daugavpils Universitāte piedāvā arī mūžizglītības studijas?

– Daugavpils Universitāte, uzvarot Eiropas Policijas biroja konkursā, rīkos kursus policijas darbiniekiem, kas sabrauks no daudzām Eiropas Savienības dalībvalstīm. Tas mūsu augstskolu pozicionē kā Austrumu pierobežas universitāti, turklāt, kur nu vēl labāk organizēt šādas apmācības, ja ne pierobežas pilsētā Daugavpilī. Pierobeža visos laikos ir rosinājusi interesi par sevi gan izglītības, gan ekonomiskajā un citās jomās. Beidzot politiķi ir sapratuši, ka reģiona attīstība jāsaista ar augstākās izglītības attīstību un ka tā vieta, kur atrodas universitātes, ir jāpozicionē kā reģiona attīstības centrs.

Diskusijas ir arī par universitāšu piensumu zinātnei. Kā Daugavpils Universitāte uztur pētniecību?

« – Daugavpils Universitātē strādā 180 pētnieki, un daudzu zinātnieku pētījumi daudzās sfērās ir pazīstami starptautiskajā zinātnieku sabiedrībā, šobrīd mēs mērķtiecīgi darbojamies dzīvības, sociālās un humanitārajās zinātnēs. Tie ir vairāki simti pētījumu gadā, turklāt tos publicē zinātnei nozīmīgos izdevumos.

Daugavpils Universitāte motivē pētniekus pētīt vairāk, maksājot par šīm publikācijām. Mūsu augstskolā ir zinātnieki, kas nopublicē 20–22 rakstus. Mani pētījumi pagājušajā gadā bija apkopotī 14 publikācijās, un tas ir darbs komandā tepat Daugavpils Universitātē un Mindaona universitātē Filipīnās. Turklāt mūsu universitātes pētnieki prot piesaistīt finansējumu un strādā vairākos projektos.

Ja atminamies Sēlijas 2024. gada kongresu, sēli aicināja Daugavpils Universitāti pozicionēt sevi arī kā Sēlijas universitāti. Kā Sēlija un sēliskais ir vai būs redzams augstskolas darbā?

– Ja reģionā ir sava universitāte, tas ir viens no cilvēku noturēšanas reģionā faktoriem. To ir sapratuši gan politiķi, gan sabiedrība kopumā. Daugavpils Universitāte jau pozicionē sevi kā universitāti gan Latgalei, gan Sēlijai, tāpat Sēlijā atrodas Daugavpils Universitātes studiju un pētniecības centrs «Ilgas». Piekrītu viedoklim, ka daudz vairāk jādara arī Sēlijā, jo Sēlijai kā kultūrvēsturiskai zemei nav savas augstskolas. Šobrīd sarunās ar Sēlijas vietējām pašvaldībām apsveram, ko mūsu universitāte var darīt vairāk Sēlijai. Arī ar biedrību «Sēlijas salas» apspriedām, kāds varētu būt augstskolas piensums nevalstiskajam sektoram, šiem aktīvajiem cilvēkiem, kuri darbojas sava reģiona labā. Runāju arī ar Latgales pašvaldībām par Daugavpils Universitātes iesaisti Latgales augstākās izglītības, ekonomikas un citu nozaru attīstībā, uzsvērot, ka Sēlija un Latgale ir pierobežas reģioni.

Daugavpils Universitāte ir pedagoga kalve. Skolu direktori sarunās mēdz uzsvērt divas problēmas – jaunajiem skolotājiem pēc augstskolām trūkst praktisko iemaņu un izturības. Tāpat skolotāji nav pasargāti no izdegšanas. Kā augstskola varētu topošos pedagogus apbruņot ar skolā iešanas pieredzi un norūdīt garīgi?

– Piekrītu skolu direktoru viedoklim, tomēr vēlos uzsvērt, ka liela daļa mūsu studentu jau strādā skolās, turklāt pašvaldības zvana un lūdz, varbūt studenti varētu braukt mācīt uz vietējām skolām svešvalodas, matemātiku, bioloģiju utt., jo nav skolotāju. Taču augstskolas nevar atrisināt demogrāfiskās, darba samaksas un citas problēmas, kas skar skolas.